

Peritoneum og hernier

Peritoneum/Bughinden

2-3mm tyk og 1-2m² stor. Semipermeabel membran overvejende opbygget af mesothelceller.

- Peritoneum parietale → Dækker indersiden af bughulen
- Peritoneum viscerale → Dækker organerne

Krøs → duplikat af peritoneum, hvorigennem organet har forbindelse til rummet uden for peritoneum:

- Mesenterium
- Mesokolon transversum
- Mesokolon sigmoideum

Intraperitoneale organer → fuldstændigt dækket af peritoneum

Retroperitoneale organer → pancreas, nyrer, ureter, blære, højre og venstre colon)

Funktion:

Opretholde væskebalancen i bughulen. <100ml serøs væske der sikre organernes fri bevægelighed.

Indeholder inflammatorisk aktive celler (mastceller, makrofager) som isolerer og destruerer bakterier eller udfælder fibrin omkring disse.

Peritoneums sygdomme

Peritonitis (Bughulebetændelse)

Betændelse i bughulen

Type	Fokus	Eksempler
Primær	Ekstraabdomianlt, hæmatogent	<ul style="list-style-type: none"> - Spontant bakteriel - Tuberkuløst - Peritoneal dialyse
Sekundær	Abdominalt	<ul style="list-style-type: none"> - Appendicit - Cholecystit - Divertikulit - Endometrit - Perforeret ulcus
Tertiær	Abdominalt opportunistisk	<ul style="list-style-type: none"> - candida - enterokokker - stafylokokker

Symptomer:

- Feber
- Mavesmerter
- Peritoneale

Behandling:

Kombination af kirurgi og AB

Tumorer fra peritoneum

Primær tumorer er meget sjældne:

- Malignt mesotheliom
- Cystisk mesoteliom, primær peritonealt carcinom

Symptomer:

- Abdominal smerter
- Ascites
- Øget abdominalt omfang
- Kroniske ileuslignende tilstande

Behandling:

- Hvis muligt kirurgisk resektion
- Kemoterapi

Prognose:

Meget dårlig prognose langtidsoverlevelse <2år

Andre tilstande

Endometriose

Forekomst af endometrevæv i peritoneum.

Kan behandles hormonelt (henvis til gyn).

I svære tilfælde kan fremtræde som maligne tilstande med invasion af frektum med blødninger (cykliske)

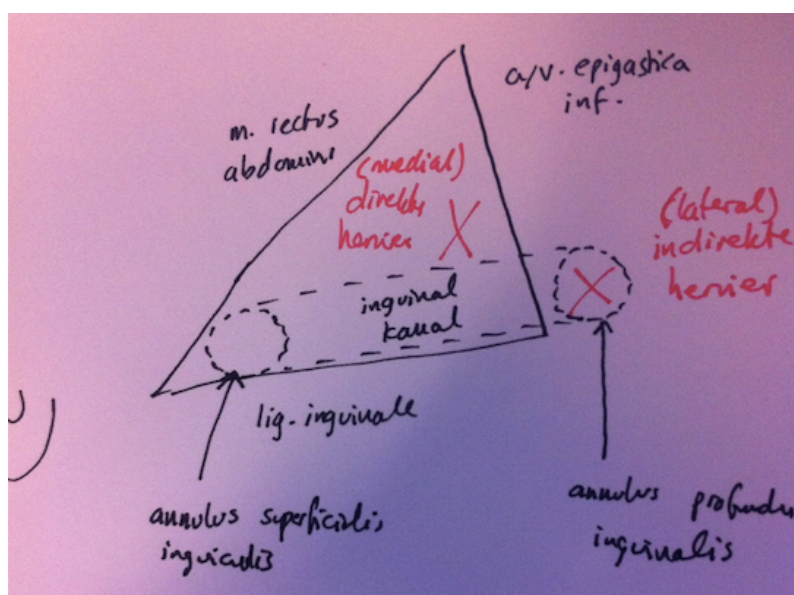
Hernier/brok

Eksterne hernier → ses og føles (gennem en defekt i bugvæggen)

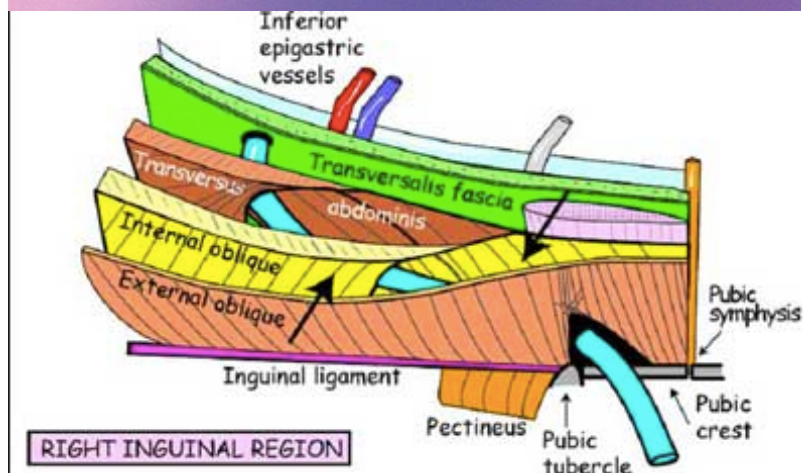
Interne hernier → kan ikke ses eller føles (gennem en indre begrænsning i bughulen).

Hyppigt forekommende (15% af operationer på GI udgøres af hernier)

Periinguinale hernier (80-85%)	Ventrale hernier (10-15%)	Øvrige hernier (0-5%)
Hernia inguinalis indirekta (lateralis) 60%	Hernia incisionalis 45%	Hernia obturatoria
Hernia inguinalis direkta (medialis) 30%	Hernia (para)umbilicalis 50%	Hernia lumbalis
Hernia femoralis 10%	Hernia epigastica 4% Hernia Spigeli <1%	Hernia ischiadica Hernia perinealis

Direkte vs. Indirekte hernier ift. a/v epigastica inf. (venstre side)

Skematisk tegning af inguinalkanal (højre side)

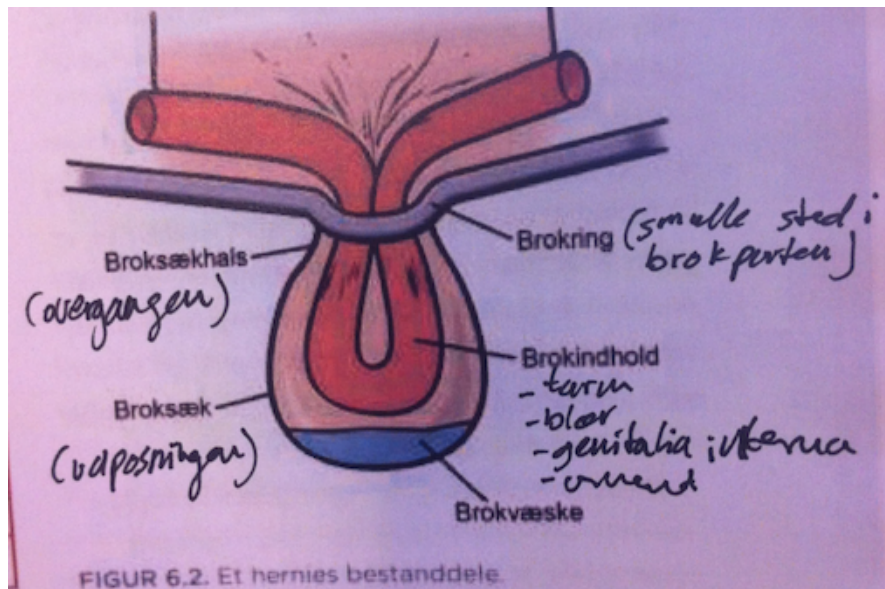
Interne hernier

Hernia hiatus eosophagei

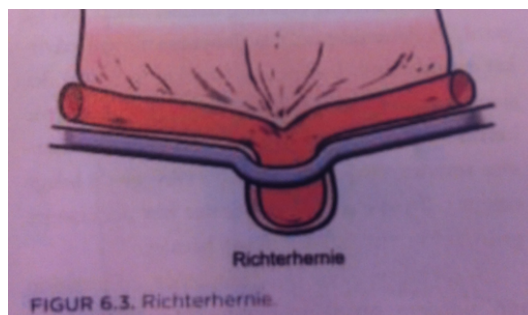
Hernia diaphragmatica

Hernia svt. Petersons space

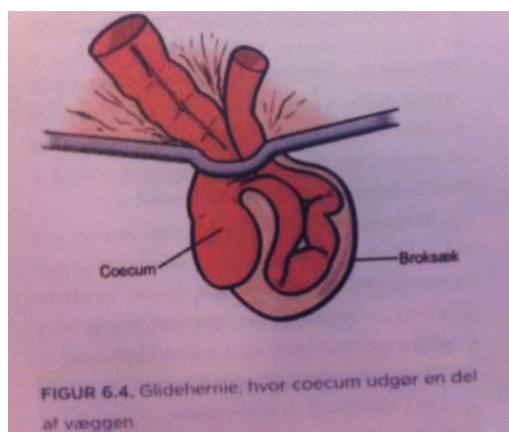
Andre interne hernier

Hernies bestanddele er vist på denne figur

Richterhernie → Består af kun en del af tarmens cirkumferens

Glidehernie → Organet udgør en del af henriets begrænsning.

- Reponibelt: Brokindholdet kan glide på plads ved manipulation eller stillingsskift
- Ireponibelt: Kan ikke glide på plads.
  - o Inkarcereret/stranguleret: ireponibelt med kompromiteret karforsyning, derfor iskæmisk eller gangrænøst

Forekomsten er kønsafhængigt:

- Inguinal hernier → mest drenge/mænd
- Femoral hernier → mest piger/kvinder

- Umbilikal hernier → 2:1 mænd/kvinder og overvægtsafhængigt

Komplikationer:

- Ileus: især tyndtarmsileus. 3. Hyppigste årsag til ileus er hernier (adhærens, tumorer)
- Inkarcerationer: 4% akut operationer

Patofysiologi:

- Eksterne hernier: øget abdominal tryk og/eller nedsat vævsstyrke i bugvæggen
- Multifaktorielt proces.

Anamnese:

- Symptomer:
  - Reponible eksterne hernier:
    - vekslende udbuling eller ubehag/smerter.
    - Forværring af symptomerne ved øget/aktivering af bugpres (hoste, vandladning, defækation).
    - Spontan reponering efter stillingsændring
  - Inkarcereret hernier:
    - Udtalte lokale smerter
    - Senere med huden omkring/over området rød og varm
      - Pt er almen påvirket
      - Subfebril
    - Hvis tarminkarceration → ileussyptomer:
      - Opkastninger
      - Oppustet abdomen
      - Turvise smerter
- Tidligere sygehistorie:
  - Operationer, komplikationer heromkring, sutur etc.

Objektiv us:

Undersøges både stående og liggende stilling.

- Inspektion
- Palpation
- Perkussion
- Auskultation

Ved inguinalhernier undersøges begge lyskenregioner grundigt (20% er dobbeltsidige)

- Skrotalhuden invagineres i annulus superficialis, hvor man kan palper inguinalkanalen
- Smerter og snesibilitet i regionen
- Se på testes' størrelse, form og konsistens → inkarcerationsrisiko/iskæmi
- Evt. Reponeringsmulighed
- Hernier ift. ar

Paraklinik:

Eksterne hernier → "Ingen bule, intet hernie", men nogle gange har man symptomer, men svært at påvise bulen: Billeddiagnostik under valsalva

- UL (rutineret ved brug af UL ellers ikke egnet)
- CT (er et must, kan be eller afkæfte)
- Diagnostisk laparoskopi kan være nødvendigt

Indikationer – kontraindikationer – timing af operation:

Hernier er beingne lidelser → symptomatologi vs operative risici.

Operationerne er langt overvejene elektive. De fleste operationer foregår under lokale anæstesi og resten i generel anæstesi.

Interne hernier

Langt overvejene:

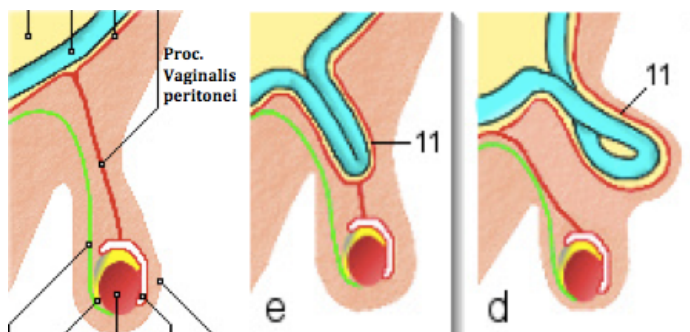
- Hernia diaphragmatica (defekter i diafragma)
  - Spontan
  - Højenergitraumer
- Hernia hiatus oesophagi (hiatus eosophagus)
  - Små hiatushernier er almindeligtforekommende
  - Reflux gener
  - Mere sjældne: teloskopering af noget af ventrikeln eller duodenum op i thorax
  - Paraeosopagal hernia → sphinkter er intakt, men der er herniering i et svag sted i hiatus eller diafragma

Behandlingen er laparoskopisk hel eller delvis lukning af defekten

Periinguinale hernier

Svage områder i lysken medfører til at 70% af alle hernie-tilfælde er i dette område. Inguinalkanalen går mellem annulus inguinalis profundus og annulus inguinalis superficialis. Herigennem er der passage af:

- Mand → funiculus spermaticus, som indeholder:
  - Duktus deferens
  - A. Testicularis
  - Plexus pampiniformis
  - N. Genitofemoralis
- Kvinde → lig. Teres uteri

I fosterstadiet lukkes processus vaginalis peritonei (svt. Annulus profundus).

Hvis denne ikke oblitere, kan et stykke tyndtarm herniere igennem, og medføre til en **lateral indirekte hernie** gennem inguinal kanalen.

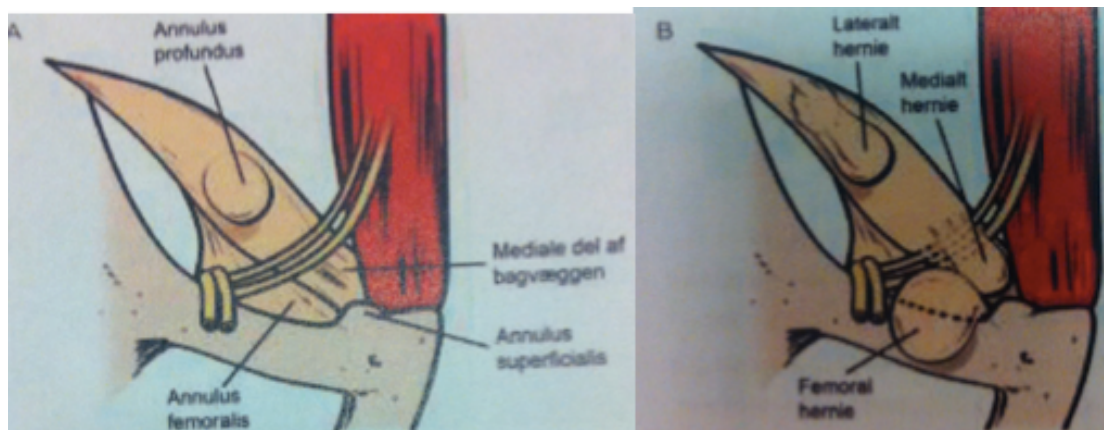
Forudsætningen er en medfødt defekt.

Hvis der opstår defekt i bagvæggen medialt for peigastrica inf. Karrene vil det medføre til den **mediale/direkte hernie**. Mest hyppigt hos midaldrende og sjældent hos børn og unge. Dette er en erhvervet defekt/hernie.

Femorale hernier

Lokaliseret under lig. Inguinale og mediant for a/v femoralis gennem annulus femoralis.

Brokporten er meget snævret og medfører til stor tilbøjelighed for inkarcerationer. Ses sjældent hos børn.

De svage områder og de tilsvarende hernier

Behandling:

Primært kirurgisk uden aldersgrænser.

Differentialdiagnoser	
Inguinal hernier	Femoral hernier
- Lipom	- Lymadenitis
- Varicocele	- Hydrocele
- Absces	- Cyste
- Serom	- Hæmatom
- Testis	- Aneurisme
- Epididymitis	- Lymfadenopait

Komplikationer efter åbent kirurgiske indgreb:

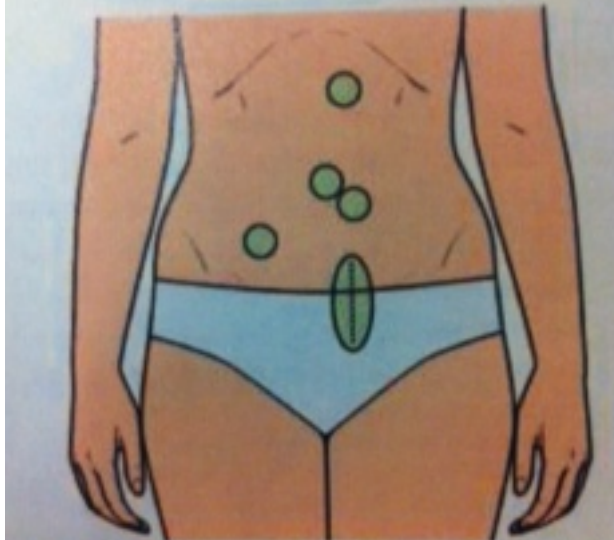
- Recidiv
- Smerter
- Blødning 2-4%
- Infektioner 2%
- Nerveskader 2%
- Testisiskæmi 0,5%
- Urologiske 1%
- Seksuelle 1%
- 10-12% klager efter smerter og sensibilitetsforstyrrelser der påvirker deres livskvalitet et pr efter operationen

Ventrale hernier

10-15% af hernierne. De hyppigste i denne gruppe er:

- Incisionelle hernier (45%)
- Umbilikale hernier (50%)

De hyppigste placering af hernierne ses i denne figur:

incisionelle/cicatricielle henrier (45%)

Risiko for disse er:

- Gentagne brug af samme incision
- Overvægt
- Akut operation
- Sårinfektion
- Sutureteknik

50% opstår inden for det første år.

10% akut med inkarcerationer.

Behandling:

- Reoperation har mange komplikationer med sig
- 40-60% recidiv inden for de første to år
- operation kun ved tungtvejende årsager:
  - o Smerter
  - o Subileustilfælde
  - o Funktionsforstyrrelser
- Der anvendes kunststofnet i alle defekter >2cm → godt resultat
- Laporoskopisk operationer anvendes ved de små hernier
- Ved de større >10cm hernier anvendes åben operation
- Nu lukkes defekten og meshen placeres som en forstærkning af bugvæggen.

Umbilikalhernier (50%)

Hos børn er det hyppigst medfødt.

Hos voksne er dette erhvervet → ikke i selve ringen, men i linea alba tæt på umbilikalringen.

Optræder ifm:

- Overvægt
- Graviditet
- Ascites

Deffekten er oftest meget lille, men kan blive 6-8 cm. De små indeholder som regel kun oment, mens de store altid har tyndtarm i sig. Stort risiko for inkarceration.

Behandling:

Kirurgisk behandling:

Voksne oftest i lokal anæstesi.

Broksækken løsnes og deffekten lukkes. Mesh og laparoskopisk teknik anvendes.

Nogle tilfælde er det nødvendigt at fjerne navlen.

Komplikationer:

- Sårinfektioner
- Recidiv

Epigastriske hernier (5%)

I linea alba mellem proc. Xiphoideus og umbilicus. 20% har mere end 1.

Symptomer:

- Oftest asymptomatiske
- Epigastriske smerter under fysisk anstrengelse og forsvinder under hvile

Behandling:

Kirurgisk under lokal anæstesi, sjældent recidiv eller komplikationer. Hernier >2cm → samme procedur som umbilikale hernier.

Hernia Spigeli (<1%)

Sjældent tilstand. Differentialdiagnose til vage, ukarakteristiske nedre abdominalsmerter.

Herniet sidder på kanten af rektusskeden oftest i nedre abdomen ved linea arcuata.

Meget lille og svær palpabel hos en ældre overvægtig kvinde.

CT er ofte nødvendigt til at stille diagnosen.

Behandles kirurgisk med gode resultater.

Rektus diastase

Hyppig tilstand hos midaldrende overvægt personer. Rektusmuskulaturen er gledet fra hinden ved linea alba → frembulning fra proc. Xiphoideus til umbilicus:

